

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В. о. першого проректора

 Н.М.Іщенко

«__» _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Філософія»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 222 «Медицина»

професійної кваліфікації «Магістр медицини»

Робоча програма з дисципліни «Філософія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина»

УКЛАДАЧ: д.філос.н., професор кафедри соціології Гавеля В.Л.

Робоча програма **затверджена** на засіданні кафедри «Соціології».

Протокол № 1 від "30" серпня 2017 року

Завідувач кафедри Мейжис І.А.

на засіданні навчально-методичної ради факультету соціології

Протокол № 1 від „31” серпень 2017 р.

Голова д.філ.н. Гавеля В.Л.

Робочу програму погоджено:

- директор медичного інституту Грищенко Г.В.

- начальник навчально-методичного відділу Потай І.Ю.

1. Навчальний план дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 “Охорона здоров'я”	Нормативна
Модулів – 2	Спеціальність: 222 Медицина	Рік підготовки - I
Змістових модулів – 2		Семестр - 2
Загальна кількість годин – 90		Лекції - 10 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Практичні – 10 год.
		Самостійні - 70 год.
		Вид контролю: залік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Медична хімія» складена відповідно до проекту Стандарту вищої освіти України другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 222 «Медицина».

Опис навчальної дисципліни.

Філософія належить до циклу світоглядних дисциплін загальноосвітнього характеру, яка є обов'язковою на рівні бакалаврської підготовки студентів вищого навчального закладу.

Вивчення філософії відіграє важливу роль у гуманітарній освіті сучасного лікаря, оскільки саме філософія виконує світоглядну, пізнавальну та методологічну функції забезпечуючи інтеграцію гуманітарних, фундаментальних та професійних дисциплін у підготовці фахівців.

Програма навчальної дисципліни «Філософія» складається з 2-ох змістових модулів: 1. «Предмет та історія філософії»; 2. «Система філософії». Вивчення філософії здійснюється протягом I семестру 1 року навчання.

Предметом навчальної дисципліни є вивчення докорінних проблем буття світу та людини, вирішення яких сприятиме утвердженню загальнолюдських цінностей.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни пов'язане зі знаннями соціально-гуманітарних і природничо-наукових дисциплін («Історія України та української культури»; «Безпеки життєдіяльності»; «Основи біоетики та біобезпеки» тощо).

Мета навчального курсу: дати уявлення про специфіку філософії як важливої форми суспільної свідомості, яка пояснює сутність світу, буття, мислення, суспільного життя, граничні основи буття світу і людини, створює передумови для раціонального осмислення людиною цілей і сенсу життя.

Філософія для майбутніх медиків – це світоглядна і водночас методологічна основа, на базі якої відбувається засвоєння гуманітарних, загальноосвітніх, фундаментальних та прикладних дисциплін. Значною мірою саме завдяки їй стає можливий вихід свідомості студентів за межі вузькопрофесійної підготовки, орієнтація на загальнолюдські цінності.

Курс «Філософія» як фундаментальна дисципліна, яка формує у студента світоглядні позиції і універсальну методологію пізнання та діяльності, ставить перед собою наступні **завдання:**

- показати роль філософії в життєдіяльності суспільства і особи як методологічної основи світогляду;
- ознайомити з історією філософської думки, з досягненнями сучасної філософії;
- сприяти формуванню у студентів здібностей до логічного мислення, самостійного аналізу складних явищ соціокультурного життя, уміння пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань теоретичного і практичного характеру в професійній сфері та особистісному життєвому просторі.

Структура курсу - тематично-персоніфікована, тобто передбачає висвітлення окремих інтелектуальних явищ у філософії (шкіл, напрямів, течій), у тому числі тематично об'єднаних, пов'язаних з розділами, присвяченими відомим мислителем в історії філософської думки.

Проміжні форми контролю знань передбачають: усні виступи на практичних заняттях, тематичне тестування з курсу, написання контрольних робіт, підготовку словника дисципліни. Підсумковою формою контролю є залік.

Вихідні компетенції студента

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами **компетентностей:**

інтегральні:

- здатність застосовувати отримані знання, розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у професійній діяльності лікаря із застосуванням теорій, положень, принципів та норм гуманітарних, фундаментальних та клінічних наук в умовах інформаційності й комплексності.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення;
- здатність до аналізу і синтезу отриманої інформації;
- вміння формувати, впорядковувати, послідовно висловлювати свої думки;

- вміння складати та реалізовувати плани та особисті проекти;
- здатність до інтерактивного використання засобів навчання;
- вміння здійснювати обробку та інтерпретацію емпіричних даних;
- прагнення до автономної діяльності;
- вміння функціонувати у гетерогенних групах;
- готовність діяти у відповідності до норм моралі та етичних принципів;
- здатність визначати та обґрунтовувати цілі, що співвідносяться власними цінностями та є сенсом життя;
- здатність співпрацювати, проявляти ініціативу та підтримувати взаємини з іншими;
- вміння застосовувати теоретичні знання та набувати практичного досвіду при вирішенні життєвих та професійних завдань;
- здатність використовувати інформаційні технології у повсякденному житті;
- здатність до самоорганізації та вільного розвитку особистості.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність до логічного, діалектичного мислення;
- вміння володіти навичками дефініції філософських понять;
- здатність до засвоєння теоретико-методологічного базису філософської науки;
- здатність до послідовного відтворення розвитку історико-філософських вчень, системи філософії та практичної філософії;
- здатність виявляти свою світоглядну позицію;
- вміння вирішувати тестові завдання різної складності;
- вміння вести філософсько-термінологічний словник;
- вміння шукати та накопичувати інформацію з філософської проблематики;
- здатність реферувати першоджерела та наукові публікації з філософії;
- вміння реалізовувати на практиці засвоєні теоретико-філософські знання;
- вміння аналізувати механізми розвитку та взаємодії природних, соціальних та культурних процесів;
- здатність апріорно синтезувати набуті знання з філософських дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння.
- вміння передбачати проблеми й процеси, що пов'язані зі збереженням навколишнього середовища та розвитком соціокультурного життя;
- вміння володіти методами та прийомами ведення діалогу, дискусії;

Знати:

- основний зміст розділів філософії (історії філософії, онтології, гносеології, соціальної філософії, антропології тощо);
- основні типи філософських концепцій і стилів мислення;
- походження і сутність свідомості, її форму і структуру;

- способи пізнання світу, функціонування знання у сучасному суспільстві;
- форми суспільної свідомості, їх взаємозв'язок;
- умови формування особистості, її свободи, відповідальності за збереження життя, культури.

Вміти:

- обґрунтовувати свою світоглядну і громадянську позицію;
- використовувати отримані знання при вирішенні професійних задач;
- розуміти і об'єктивно оцінювати досягнення і феномени культури і цивілізації;
- мислити на теоретичному рівні, володіти методами пізнання, творчої діяльності;
- бути здатними до діалогу як способу вирішення соціальних, етичних, правових проблем.

Результати навчання:

формування культури особистості, майбутнього лікаря на засадах гуманізму та загальнолюдських цінностей, за умов оволодіння базовим набором загальних та спеціальних компетентностей, теоретико-методологічними знаннями з дисципліни та практичними вміннями і навичками.

Курс «**Філософія**» включає в себе лекції, групові заняття, самостійну роботу, системи контролю та обліку знань.

2. Зміст лекційного матеріалу

Зміст дисципліни структуровано в 2-х змістових модулях:

Змістовий модуль 1. «Предмет та історія філософії».

Змістовий модуль 2. «Система філософії».

Змістовий модуль 1. «Предмет та історія філософії»

Тема 1. Предмет філософії. Філософія та світогляд.

Філософія та світогляд. Компонентна структура світогляду: картина світу, переконання, світоглядні почуття, цінності та ідеали, життєві принципи. Рівнева структура світогляду: світовідчуття, світосприйняття і світорозуміння.

Історичні типи світогляду: міфологія, релігія, філософія. Міфологія: синкретизм, абсолютний космологізм, антропо- і соціоморфізм, політеїзм, магія, оберненість в минуле. Міф і традиція. Міф і релігія. Подвоєння світу. Монотеїзм – феномен релігійної віри. Релігійні культури і богослужіння, світоглядні функції. Філософія як теоретична форма світогляду. Філософія і релігія.

Предмет філософії. Філософія як дослідження світоглядних проблем засобами раціонального мислення. Специфіка філософських проблем. Структура філософських знань. Основні питання філософії. Пліуралізм

філософського знання. Проблема діалогу різних філософських напрямів і шкіл. Філософія і наука.

Філософія в системі духовної культури. Основні функції філософії: світоглядна, пізнавальна, методологічна, аксіологічна, соціально-практична та ін. Соціальна спрямованість філософського знання. Людиновимірність сутності філософії. Загальнолюдські цінності у філософії. Людина як найвища цінність. Філософія і гуманізм. Загальноцивілізаційне і національне у філософії. Призначення філософії. Гуманітарна сутність філософії.

Тема 2. *Філософія Стародавнього світу*

Культурно-історичні передумови виникнення філософії. Предмет історії філософії. Основні етапи розвитку філософії. Особливості східної та західної філософії. Передумови виникнення філософії у Стародавній Індії. Велична та епічна література про людину, її походження та існування. Ортодоксальні та неортодоксальні школи Індії: джайнізм, чарвака-локаята, буддизм. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуціанство та даосизм.

Основні етапи розвитку античної філософії. Своєрідність філософії Стародавньої Греції. Космоцентризм ранньої грецької (досократичної) філософії. Вчення про субстанцію (Мілетська школа).

Вчення про рух і спокій (Геракліт, Елейська школа). Піфагорійський союз про числову структуру космосу.

Поворот античної філософії до людини (софісти, Сократ). Античний атомізм про людину як мікрокосм (Демокрит). Філософія Платона: вчення про буття (ідеї, їх співвідношення зі світом речей), людину, пізнання та ідеальну державу.

Філософія Аристотеля: критика «концепції ідей» Платона, вчення про буття (матерію і форму, чотири причини), сутність людини і держави, природу пізнання. Аристотель як систематизатор античної філософії.

Філософія епохи еллінізму: епікуреїзм, стоїцизм, скептицизм. Римська антична філософія. Неоплатонізм.

Тема 3. *Філософія Середньовіччя та доби Відродження*

Розвиток християнства у Західній Європі. Апологетика, патристика. Філософські погляди Августина Аврелія. Теологічна концепція прогресу. Схоластика. Суперечка про природу понять: реалізм і номіналізм. Особливості західноєвропейської та східноєвропейської релігійної філософії. Мусульманська та іудейська культура і філософія (М.Маймонід, Авіценна, Аверроес).

Вчення Фоми Аквінського про єдність душі і тіла, про двоїстість істоти, про співвідношення релігії, філософії і науки.

Філософія Відродження. Гуманізм та антропоцентризм. Натурфілософія Відродження: пантеїзм; повернення до первісного розуміння сутності

діалектики. Геліоцентризм і вчення про нескінченність Всесвіту (М.Коперник, М.Кузанський, Дж.Бруно, Г.Галілей, І.Кеплер).

Реформація, її ідеї (Т.Мюнцер, М.Лютер, Ж.Кальвін).

Соціальна філософія (Н.Макіавеллі). Утопічні вчення Т.Мора та Т.Кампанелли.

Тема 4. *Філософія Нового часу та класична німецька філософія Криза раціоналістичного мислення*

Наукова революція XVII ст. (І.Ньютон). Новоевропейська програма побудови філософії науки: методологічне протистояння емпірико-індуктивної (Ф.Бекон, Д.Локк, Дж.Берклі, Д.Юм) і раціонально-дедуктивної методології (Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц). Створення механічно-матеріалістичної картини світу. Розмаїття онтологічних концепцій XVII-XVIII ст. (монізм, дуалізм, плюралізм). Субстанція і психофізична проблема (Р.Декарт і Б.Спіноза). Суб'єктивний ідеалізм і соліпсизм (Дж.Берклі, Д.Юм).

Специфіка німецької класичної філософії та її вплив на розвиток філософської думки XIX-XX ст. Трансцендентальна філософія І.Канта, її ключові проблеми та варіанти, їх вирішення (проблема пізнаваності світу, можливості знань, антимонії розуму та ін.). Кантівське розв'язання проблеми свободи і необхідності у принципі автономії волі. Г.Гегель, його філософська система та метод. Антропологічний матеріалізм і критика релігії Л.Фейєрбахом. Криза раціоналістичного мислення. Німецька класична філософія і сучасне бачення світу. Особливості марксистської філософії, її цілі і положення. Діалектико-матеріалістичний метод.

Тема 5. *Історія філософії України*

Становлення й розвиток світогляду слов'ян: давньослов'янська міфологія, запровадження християнства. Філософія Київської Русі (Іларіон, Володимир Мономах, Кирило Туровський, «Повість минулих літ»). Філософська думка періоду етнокультурної катастрофи. Становлення філософії українського духу в Києво-Могилянській академії. Г.С.Сковорода – фундатор філософії українського кордо-центризму. Український романтизм (М.Гоголь, М.Костомаров, П.Куліш та ін.). Кирило-Мефодієвське товариство. Філософські ідеї Т.Шевченка. Академічна філософія (С.Гогоцький, П.Юркевич, В.Лесевич, О.Гіляров та ін.). Соціально-філософські погляди Л.Українки, П.Грабовського, М.Коцюбинського, М.Драгоманова, І.Франка, В.Антоновича, М.Грушевського. Теорія ноосферогенезу у В.Вернадського. Український космізм (С.Подолінський, Н.Холодний). Філософія України в радянський період. Розробка філософських проблем у сучасній Україні.

Змістовий модуль 2. «Система філософії»

Тема 6. *Онтологія*

Філософський зміст проблеми буття. Буття та небуття. Становлення категорії «буття» в історії філософії, зокрема у філософії ХХ ст. (марксизм, феноменологія, екзистенціалізм, неотомізм, аналітична філософія). Види і форми буття: матеріальне і духовне; природне, соціальне і соціоприродне (людське). Специфіка буття людини.

Матеріальне буття. Еволюція філософських уявлень про матерію. Сучасна наука про будову, властивості, спосіб існування матерії. Проблема єдності світу та субстанції (монізм, дуалізм, плюралізм).

Універсальні форми буття матерії: рух, простір, час. Рух як спосіб існування матерії, його внутрішня суперечність. Рух і розвиток. Форми руху матерії, їх якісна своєрідність і взаємозв'язок. Простір і час. Субстанційна і реляційна концепції простору і часу, особливості просторово-часової організації біологічної і соціальної форми руху матерії.

Діалектика як концепція розвитку та методологія, загальний метод пізнання та діяльності. Основні історичні форми діалектики: антична діалектика, німецька ідеалістична (гегелівська) діалектика, матеріалістична (марксистська) діалектика. Форми діалектики в західній філософії ХХст.: негативна діалектика (Т.Адорно, Г.Маркузе), діалектична теологія (К.Барт, П.Тілліх). Критика діалектики К.Поппером.

Метафізика, софістика, еkleктика як альтернативи діалектики.

Структура діалектики як теорії: принципи, закони, категорії.

Діалектика та синергетика.

Принцип загального взаємозв'язку, види зв'язків. Суперечливість розвитку та проблема джерел розвитку, діалектика та логічні суперечності. Діалектика кількісних та якісних змін, заперечення заперечення. Специфіка прояву законів діалектики в природі, суспільстві, свідомості людини. Об'єктивна та суб'єктивна діалектика. Діалектика та догматичне мислення.

Категорії діалектики, їх природа, особливості, співвідношення з принципами та законами діалектики. Співвідносні (парні) категорії, їх зміст та класифікація. Категорії універсальних зв'язків буття: одиничне, загальне та особливе; явище та сутність. Структурні зв'язки буття: частина та ціле; форма та зміст; система, елемент, структура. Зв'язки детермінації: сутність та явлення, причина та наслідок: необхідність та випадковість; можливість та дійсність.

Тема 7. Свідомість як філософська проблема

Духовне буття: знаково-символічна форма буття духа. Проблема свідомості в філософії, релігії та психології (неотомізм, психоаналіз, біхевіоризм, вульгарний матеріалізм).

Виникнення та еволюція свідомості: природні та соціально-історичні основи свідомості, трудова діяльність, спілкування, мова.

Природа свідомості: відображення та його форми. Відображення та творчість.

Ідеальність свідомості, її структура (компонентна та рівнева). Самосвідомість. Свідомість і психіка. Рівні психічного життя людини: несвідоме, підсвідоме, свідоме, надсвідоме. Інтуїція.

Свідомість і мозок. Психофізіологічні аспекти свідомості.

Індивідуальна, групова і суспільна свідомість. Проблема детермінації суспільної свідомості. Структура суспільної свідомості (рівні, форми, їх взаємодія).

Психотерапія як різновид лікувальної діяльності.

Тема 8. *Гносеологія*

Пізнання як філософська проблема. Проблема визначеності меж пізнання людини. Сутність пізнання як специфічного відношення між людиною та світом. Суб'єкт і об'єкт пізнання, характер їх взаємодії. Об'єкт-суб'єктна та суб'єкт-суб'єктна пізнавальні ситуації. Пізнаваність людиною світу і самої себе.

Свідомість та пізнання. Роль структур свідомості в процесі пізнання. Самосвідомість та рефлексія. Рефлексія як єдність відображення і перетворення її об'єкта.

Коллективний і індивідуальний суб'єкт. Концепція пізнання як соціально-орієнтована діяльність. Пізнання і практика. Наука як специфічний вид пізнавальної діяльності, соціальний інститут і система знань. Місце медичної науки в системі сучасних знань.

Роль розуму і відчуття у пізнанні. Види пізнавальної діяльності: чуттєве і раціональне, емпіричне і теоретичне пізнання.

Проблема істини. Концепції істини. Класична концепція істини. Кореспондентна концепція істини. Когерентна концепція істини та несуперечливість знання. Прагматична концепція істини і утилітарність знання. Регулятивна концепція істини.

Види істини: істина об'єктивна і суб'єктивна, абсолютна і відносна, фактична і логічна, аналітична і синтетична. Проблема критеріїв істини у сучасній філософії. Критика догматизму і релятивізму.

Діагностичний процес як специфічна форма пізнання.

Тема 9. *Філософська антропологія*

Поняття і предмет філософської антропології. Проблема людини в історії філософії. Антропологічна проблематика у вітчизняній філософії. Сучасна філософська антропологія (неотомізм, екзистенціалізм, персоналізм, психоаналіз, антропологічна філософська школа тощо). Питання походження людини в сучасній науковій думці. Антропосоціогенез.

Сутність та існування людини. Біологічне, психічне і соціальне в людині, їх єдність та взаємозв'язки. Проблема духовних вимірів людського буття в філософії та релігії. Цінність та сенс людського життя.

Зміст категорій: «людина», «індивід», «індивідуальність», «особистість». Філософія особистості. Соціальні функції (ролі) та соціальні позиції особистості. Проблема оптимізації форм самореалізації людини у сучасному суспільстві. Свобода та відповідальність особистості.

Питання життя, смерті та безсмертя людини в контексті філософських, релігійних та наукових (медичних) підходів.

Тема 10. *Філософія культури*

Поняття «культура», проблема його визначення. Функції культури: адаптаційна, пізнавальна, аксіологічна, інформаційна, комунікативна, гуманістична, виховна, світоглядна. Основні сфери культури: предмети культурної діяльності; суб'єкти та носії культури; національний характер та ментальність. Співвідношення понять «культура» і «цивілізація»: спільне та відмінне (культурологічні концепції М.Данилевського, О.Шпенглера, А.Тойнбі).

Морфологія культури: матеріальна, духовна, соціальна, фізична складові. Соціокультурний світ. Тип культури. Типологія культур. Історична типологія. Структурна (морфологічна типологія). Концепція ідеальних типів. Циклічні концепції. Еволюційні та формаційні концепції. Артефакти культури. Знання, цінності і регулятиви як три основних види смислів культури. Людина як творіння і творець культури. Культура – сфера творчості та самореалізації людини.

Масова та елітарна культури. Субкультура. Антикультура. Контркультура.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		Л	с	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7
МОДУЛЬ 1. ПРЕДМЕТ ТА ІСТОРІЯ ФІЛОСОФІЇ						
Тема 1. Предмет філософії. Філософія та світогляд	10	2	2			6
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	8	2	2			4
Тема 3. Філософія Середньовіччя та доби Відродження	8	2	2			4
Тема 4. Філософія Нового часу та німецька класична філософія.	10	2	2			6
Тема 5. Історія філософії України	6					6
МОДУЛЬ 2. СИСТЕМА ФІЛОСОФІЇ.						
Тема 6. Онтологія	12	4	2			6
Тема 7. Свідомість як філософська проблема	8	2	2			4
Тема 8. Гносеологія	8	2	2			4
Тема 9. Філософська антропологія	10	2	2			6
Тема 10. Філософія культури	8	2	2			4
ПМК	2		2			
Усього годин	90	20	20	-	-	50

4. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Модуль I.</i>		
1.	Предмет філософії. Філософія та світогляд	2
2.	Філософія Стародавнього світу	2
3.	Філософія Середньовіччя та доби Відродження	2
4.	Філософія Нового Часу та німецька класична філософія. Криза раціоналістичного мислення	2
<i>Модуль II.</i>		
5.	Філософська онтологія	4
6.	Свідомість як філософська проблема	2
7.	Гносеологія	2
8.	Філософська антропологія	2
9.	Філософія культури	2
Разом		20

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
<i>Змістовий модуль I.</i>		
1.	Філософія та світогляд. Предмет філософії	2
2.	Філософія Стародавнього Світу	2
3.	Філософія Середньовіччя та доби Відродження	2
4.	Філософія Нового Часу. Німецька класична філософія. Криза раціоналістичного мислення	2
<i>Змістовий модуль II.</i>		
5.	Онтологія	2
6.	Свідомість як філософська проблема	2
7.	Гносеологія	2
8.	Філософська антропологія	2
9.	Філософія культури	2
10.	ПМК	2
Разом		20

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет філософії. Філософія та світогляд	6
2.	Філософія Стародавнього Світу	4
3.	Філософія Середньовіччя та доби Відродження	4
4.	Філософія Нового часу та німецька класична філософія. Криза раціоналістичного мислення	6
5.	Історія філософії України	6
6.	Онтологія	6
7.	Свідомість як філософська проблема	4
8.	Гносеологія	4
9.	Філософська антропологія	6
10.	Філософія культури	4
	Разом	50

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ з дисципліни «Філософія»

Кількість годин СРС згідно з навчальним планом – 50.

Види самостійної роботи	Трудо-місткість (годин)*	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
<i>1.</i>	<i>2.</i>	<i>3.</i>	<i>4.</i>	<i>5.</i>
6.1. Денна форма навчання				
<i>Види робіт на семінарських (практичних) заняттях</i>				
Виступ за планом проведення семінару	20	протягом семестру	опитування на занятті	7 x 5б.= 35б.
Підготовка та захист словника з дисципліни	20	протягом семестру	усний захист	20б.
Написання контрольної роботи	10	протягом семестру	перевірка викладачем контрольної роботи	15б.
Разом балів за обов'язкові види СРС				70 б.
Всього балів за СРС у семестрі				70 б.

7. Засоби для проведення поточного та підсумкового контролю

Навчальна програма курсу передбачає аудиторні заняття та самостійну практичну роботу студентів.

Лекційні заняття проводяться у формі лекції-дискусії та передбачають викладення основних ідей, понять та концепцій курсу та їх зв'язку, обговорення студентами пропонованих викладачем питань лекції.

Семінарські заняття передбачають:

опитування; обговорення теоретичних питань; участь у дискусіях; написання контрольної роботи.

Передбачені наступні форми навчальної роботи:

1. Усний виступ в аудиторії (за матеріалами опрацьованої літератури, участь у дискусіях).
2. Контрольні роботи з історії філософії.
3. Захист словника з курсу «Філософія».
4. Залік проводиться в усній формі, студент відповідає на питання білету.

Допуск до заліку відбувається за умови:

- виконання усіх видів запланованих завдань;
- відвідування лекційних та практичних занять;
- за умови отримання не менше 30 балів.

8. Система оцінювання роботи студента з дисципліни

З метою перевірки якості знань, умінь та навичок з дисципліни «Філософія» використовуються такі методи поточного контролю: опитування, участь у дискусіях, написання контрольної роботи, тестування, а також заслуховування повідомлень на семінарських заняттях.

8.1. Денна форма навчання:

Оцінювання роботи студентів протягом семестру здійснюється відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки Чорноморського національного університету імені Петра Могили» під час проведення заходів поточного та підсумкового контролю за рівнем засвоєння ними знань з дисципліни, що викладається. Механізми поточного і підсумкового контролю працюють у напрямках створення необхідної мотивації: поточний створює мотив до постійної систематичної самостійної творчої праці, вихідний контроль створює стимули до отримання знань, формує відповідальність за кінцевий результат.

8.2. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль здійснюється шляхом проведення заліку (30 б.) та врахування результатів поточного контролю. Поточний контроль: 70 балів – максимум, 30 балів – мінімум.

Критерії оцінювання студентів при проведенні підсумкового контролю (іспит)

«Відмінно» (180-200 балів): Студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях. Самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, критично оцінює окремі факти, явища та ідеї. Студент має системні, дієві знання, виявляє творчі здібності, вміє ставити та вирішувати проблемні питання, виявляти особисте ставлення до неї. Вільно оперує понятійним апаратом з дисципліни.

«Добре» (160-179, 150-159): Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях. Знання є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал, розуміє факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження власних думок. Студент володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, намагається аналізувати і систематизувати інформацію, застосовувати загальновідомі докази у власній аргументації.

«Задовільно» (130-149, 120-129): Студент знає близько половини навчального матеріалу. Розуміє основний навчальний матеріал, здатний з неточностями дати визначення понять. Студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але не достатньо осмислена. Студент демонструє схильність до механічної компіляції чужих ідей, висновків, що є суперечливими та взаємовиключними.

«Незадовільно» (70-119): Студент може розрізнити об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи. Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, має здатність до елементарного викладу думки. Студент відтворює менше половини навчального матеріалу.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	Залік
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	дуже добре	
150-159	C	добре	
130-149	D	задовільно	
120-129	E	достатньо	
70-119	FX	незадовільно (з можливістю	

		повторного складання)	
1-69	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	не зараховано

9. Методичне забезпечення

Питання до заліку з курсу «Філософія»

- 1.Світогляд: поняття, структура, історичні форми.
- 2.Світогляд і філософія. Специфічні риси філософського мислення.
- 3.Предмет філософії. Основні функції філософії.
- 4.Передфілософія Стародавньої Індії
- 5.Передфілософія Стародавнього Китаю
- 6.Виникнення філософії у Стародавній Греції. Досократівський період.
- 7.Антична класика: Сократ, Платон, Арістотель.
- 8.Філософія європейського середньовіччя.
- 9.Філософія епохи Відродження.
- 10.Філософія Нового часу.
- 11.Філософія епохи Просвітництва.
12. Основні ідеї німецької класичної філософії.
- 13.Філософські погляди К.Маркса, їх вплив на світову філософію та соціальну практику.
- 14.Некласична філософія XIX ст.
- 15.Некласична філософія XX ст.
- 16.Філософській постмодернізм.
- 17.Розвиток філософської думки в Україні.
- 18.Філософія Г.Сковороди.
- 19.Пізнання як філософська проблема. Об'єкт і суб'єкт пізнання.
- 20.Діалектика як філософська концепція розвитку.
- 21.Філософській аналіз суспільства.
- 22.Основні сфери суспільного життя та їх особливості.
- 23.Суспільство і природа: взаємодія, суперечності, перспективи.
- 24.Екологічні проблеми сучасності.
- 25.Географічне середовище як чинник суспільного розвитку.
- 26.Народонаселення як передумова та суб'єкт історичного процесу.
- 27.Матеріальне виробництво як основа суспільного розвитку.
- 28.Духовна сфера життя суспільства.
- 29.Соціальна структура та її різновиди.
- 30.Політика як соціальне явище, її специфіка та роль у суспільному житті.
- 31.Держава: походження, сутність, функції.
- 32.Проблема походження людини. Основні концепції антропогенезу.
- 33.Людина як предмет філософського аналізу. Сутність людини.
- 34.Свідомість, мислення, мова. Роль мови у розвитку суспільства та людської культури.
- 35.Тілесні, душевні та духовні засади особистості.

36. Людина як індивід, індивідуальність, особистість.
37. Свобода і відповідальність людини у сучасному світі.
38. Основоположні феномени людського буття: любов, творчість, щастя, віра, праця, гра.
39. Тема життя і смерті у філософії.
40. Сенс життя людини і людства.
41. Цінності як ядро духовного світу людини. Типи цінностей.
42. Проблемне поле філософії історії.
43. Формаційний підхід до аналізу історичного процесу.
44. Цивілізаційний підхід до аналізу історичного процесу.
45. Смысл та спрямованість історичного процесу.
46. Суспільний прогрес та його критерії.
47. Людина як суб'єкт історичного процесу. Народ та особистість в історії.
48. Особливості інформаційного суспільства.
49. Багатозначність феномену культури. Культура як спосіб буття людини.
50. Суперечності розвитку культури в сучасному суспільстві.
51. Типологія культур. Культура і цивілізація.
52. Філософія і наука. Генезис науки та основні етапи її розвитку.
53. Наука і техніка як соціокультурні феномени.
54. Місце науки в життєдіяльності суспільств.
55. Особливості сучасної науки.
56. Сучасна НТР, її вплив на розвиток суспільства та людини.
57. Глобальні проблеми людства: зміст, причини виникнення, шляхи подолання.
58. Соціальне передбачення і моделювання майбутнього.
59. Процеси глобалізації в сучасному світі.
60. Криза сучасної цивілізації та шляхи виходу з неї.

10. Картка інформаційного забезпечення дисципліни

№ п/п	Бібліографічний опис джерела	Місце знаходження (основні бібліотеки міста та ін.)			
		ЧНУ ім. П. Могили	Обласна наукова бібліотека ім. О.Г. Мирьова	Міська центральна бібліотека ім. М. Кропивницького	Інтернет, внутрішня мережа (адреса)
1. Основні джерела					
1	Лазарев Ф.В. . Трифонов М.К. Філософія. Уч. Пособие. Симферополь. 1999.	+			
2	Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: Онтологія людини. Навч. Посібник. К.,	+			

	1995.				
3	Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій . К., Лівів. 2011.	+	+	+	+
4	Бичко І.В., Бойченко І.В. , Табачковський В.Г. та ін. Філософія : Підручник. К., 2001.	+	+	+	
5	Философия (под. ред. В.П. Кохановского) Ростов – на - Дону, 2000.	+	+	+	
6	Філософія: Навч. посібник За ред.І.Ф. Надольного. – К., 2010.	+	+	+	
7	Філософський словник За ред. В.І. Шинкарука. – К., 1986.	+	+	+	
8	Философский энциклопедический словарь. – М., 1989.	+	+		
9	Асмус В.Ф. Античная философия, М., 1976.	+		+	
10	Васильев Л.С. История религий Востока. М., 1989.		+		
11	Диоген Лаэртский. О жизни, учениях и изречениях знаменитых философов. – М., 1979.		+		
12	Дротянко Л.Г.Філософія наукового пізнання. – К.,2010.		+	+	+
13	Чанышев А.Н. Курс лекций по древней		+	+	

	философии. М., 1981.				
14	Коплстон Ф. История средневековой философии. К.:1997.		+		
15	Рассел Б. История западной философии. К., 1995.		+	+	
16	Реале Д., Антисери Д. Западная философия от истоков до наших дней. Средневековье. Спб., 1995.	+	+		
17	Горфункель А. Х. Философия эпохи Возрождения. М., 1980.			+	
18.	Гусев В.И. Западная философия Нового часу. 17 – 18 ст. К, 2000.	+			+

2. Додаткові джерела

1	Соколов В.В. Европейская философия 15 – 17 веков. М., 1984.	+	+	+	www.culturalstudies.in.ua
2	Скратон Р. Коротка історія новітньої філософії. К., 1998.	+	+	+	http://www.vuzlib.net/kult_1/_index.htm
3	Гулыга А. Немецкая классическая философия. М., 1986.	+	+		http://www.personal.in.ua/
4	Аббаньяно Н. Мудрость философии. Спб., 1998.		+		http://naub.org.ua
5	Зарубіжна філософія ХХ століття. К., 1993.		+		
6	Сучасна зарубіжна		+		

	філософія. Течії і напрямки. К., 1996.				
7	Читанка з історії філософії ХХ ст. К., 1996.		+	+	
8	Хайдеггер М. Бытие и время. – М., 1997.		+	+	+
9	Валевська І. Історичні долі класичної метафізики у ХХ сторіччі // Філософська думка. – 1998. – №2.	+	+		
10	Кутырев В.А. Оправдание бытия //Вопросы философии. – 2000. - №5.		+	+	
11	Лекторський В.А. Субъект. Объект. Познание. М., 1980.	+	+	+	
12	Современные теории познания. М., 1992.	+	+	+	
13	Андрущенко В.П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія: Курс лекцій. – К., 1996.		+	+	
14	Барулин В.С. Социальная философия М., 1999.		+	+	
15	Бойченко І.В. Філософія історії: Підручник К.. 2002.	+			+
16	Горак Г.І. Філософія: Курс лекцій К., 1998.		+		
17	Мотрич Н.С. Социальная философия: Курс лекций. К., 1998.		+	+	

18	Рузавин Г.И. Основы философии истории: Учебн. Для вузов М., 2001.		+	+	+
19	Сучасна зарубіжна соціальна філософія. Хрестоматія: Навч. Посібник К. 1996.		+		+
20	Платон. Апологія Сократа. Діалоги. Переклад Й.Кобів, Ю.Мушак. – К.: Фоліо, 2017. – 416 с.		+		
21	Н. Мак'явеллі. Державець.Флорент ійські хроніки. – К.: Фоліо, 2016. – 500с.				+
22	Д. Юм. О человеческой природе. – С- Пб.:Азбука- классика, 2017. – 320с.				+
23	М. Попович Бути людиною. – К.: Видавничий дім «КМА», 2017. – 336 с.		+	+	
24	М. Паттон, К. Кеннон. Філософія. Наука в коміксах. – К.: Рідна мова, 2017. – 368 с.	+	+	+	
25	П. Адо. Що таке антична філософія. Переклад С. Йосипенко. – К.: Новый Акрополь, 2014. – 428 с.	+	+	+	
26	Д.С. Гусман. Філософія для життя. Перклад В.Сахно. – К.: Новый Акрополь,		+	+	

	2014. – 200с.				
27	А. Стрелкова. Буддизм: філософія порожнечі. – К.: Видавничий дім «КМА», 2015. – 408 с.		+	+	
28	В. Стружевський. Онтологія. – К.: Дух і Літера, 2014. – 305 с.	+			+
29	Д.Наваррия. Символическая антропология. Человек религиозный и его опыт священного. – К.: Дух і Літера, 2016. – 376 с.		+		+
30	Пітер ван Інваген. Нарис про свободу волі. – К.: Дух і Літера, 2016. – 344 с.			+	+
31	12 ведущих философов современности. – М.: Новая философия – АСТ, 2014. – 416 с.			+	+
32	Конфуций. Суждения и беседы. – М.: ЭКСМО, 2015. – 160 с.			+	+

Інформаційні ресурси

1. <http://litopys.org.ua>
2. www.info-library.com.ua
3. www.ji-magazine.lviv.ua
4. www.nbu.gov.ua
5. <http://readbookz.com>
6. www.culturalstudies.in.ua
7. <http://philosophy.kiev.ua>
8. www.univ.kiev.ua/ua/lib/
9. <http://www.filosof.com.ua/publik.htm>
10. <http://www.niss.gov.ua/resources.html>

11. <http://www.osvita.org.ua/>
12. <http://chtyvo.org.ua/category-5/books/>
13. <http://www.philosophy.ua/>
14. <http://www.psylib.kiev.ua/>
15. <http://www.socd.univ.kiev.ua/LIB/>
16. <http://dialogs.org.ua/ua/>
17. <http://www.countries.ru/library.htm>
18. http://www.vuzlib.net/kult_1/_index.htm
19. <http://www.studentbooks.com.ua/>
20. http://kultura.ho.ua/bib_sofia_kf.htm
21. http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Culture/INDEX_CULTUR.php
22. <http://naub.org.ua>
23. <http://www.personal.in.ua/>
24. <http://ualibrarium.co.cc/>
25. http://www.viche.info/journal/NAUKOVA_BIBLIOTEKA/
26. http://vesna.org.ua/cgi-bin/a.pl?e_ruth&l_i&c_res

Словник основних термінів

Абсолют	Абсолют	The absolute
Абсолюція	Абсолюция	Absolucia
Автарахсія	Автарахсия	Autaraxia
Антеїзм	Антеизм	Anteism
Антропоцентризм	Антропоцентризм	Anthropocentrism
Архе	Архе	Arche
Атман	Атман	Atman
Атом	Атом	Atom
Брахман	Брахман	Brachman
Буття	Бытие	Existence
Веди	Веды	Vedy
Верифікація	Верификация	Verification
Воля	Воля	Will
Вчинок	Поступок	Action
Гімморфізм	Гимморфизм	Gimorphism

Дао	Дао	Dao
Деїзм	Деизм	Deism
Дух	Дух	Spirit
Духовний канон життя	Духовний канон жизни	Spirit canon of life
Душа	Душа	Soul
Ідеальне	Идеальное	Ideal
Ідеологія	Идеология	Ideology
Ідея	Идея	Idea
Індивідуація	Индивидуация	Individuation
Інтенція	Интенция	Intentia
Ірраціональне	Иррациональное	Irrational
Еволюція	Эволюция	Evolution
Екзистенція	Экзистенция	Existencia
Екзистенціал	Экзистенциал	Existential
Закон	Закон	Law
Карма	Карма	Karma
Космос	Космос	Cosmos
Креаціонізм	Креационизм	Creationism
Матерія	Материя	Substance
Метафізика	Метафизика	Metaphysics
Метод	Метод	Method
Методика	Методика	Methods
Мокша	Мокша	Moksha
Ноос	Ноос	Noos
Онтологія	Онтология	Ontology
Парадигма	Парадигма	Paradigm

Позитивне	Позитивное	Positive
Сансара	Сансара	Sansara
Свідомість	Сознание	Consciousness
Світогляд	Кругозор	Conception of the world
Спілкування	Общение	Intercourse
Споріднена праця	Сродная работа	Allied work
Сублімація	Сублимация	Sublimation
Сцієнтизм	Сциентизм	Scientism
Теологія	Теология	Theology
Теоцентризм	Теоцентризм	Theocentrism
Трансцендентність	Трансцендентность	Transcendental
Факт	Факт	Fact
Філософія	Философия	Philosophy
Фізис	Физис	Physis
Феномен	Феномен	Phenomena
Цивілізація	Цивилизация	Civilization